

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З КРЕСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Т.Г. Шевченка. Випуск 53. Серія: педагогічні науки: Збірник. – Чернівці: ЧДПУ, 2008. – С. 15 – 18.

5. Кудикіна Н.В. Модульний процес формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників // Педагогічний процес: теорія і практика. Випуск 4. – К.: Видавництво “ЕКМО”, 2007. – С. 74 – 79.

6. Освіта в інноваційному поступі суспільства / Доповідь на підсумковій колегії Міністерства освіти і науки України // Освіта України. – 14 серпня 2006 року. – № 60 – 61. – С. 1 – 21.

7. Освіченість, інтелект, творчий

потенціал особистості – наріжний камінь прогресу цивілізації / Виступ Президента України Леоніда Кучми на II Всеукраїнському з’їзді працівників освіти 8 жовтня 2001 року // Освіта України. – 16 жовтня 2001 року. – № 48. – С. 3 – 4.

8. Сидоренко В.К. Актуальні проблеми підготовки вчителів трудового навчання в світлі реформування освіти в Україні // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2004. – № 2. – С. 41 – 44.

9. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2005. – 239 с.: іл.

Стаття надійшла до редакції 16.03.2009

УДК 378.016:744

Наталія Титова, аспірантка Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова,
м. Київ

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З КРЕСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

У статті розглядаються основні проблеми процесу оцінювання навчальних досягнень студентів та характеризується перспектива розвитку системи оцінювання навчальних досягнень з креслення майбутніх вчителів трудового навчання.

Ключові слова: оцінювання, навчальні досягнення, креслення.

Постановка проблеми. Одним із ключових факторів розвитку системи вищої освіти в Україні є реформування існуючої освітньої парадигми в контексті європейських стандартів якості підготовки фахівців. Надзвичайно важливим є процес вдосконалення модульної організації навчального процесу, системи рейтингового оцінювання навчальних досягнень студентів, як необхідних умов запровадження кредитно-модульної системи. Створення й удосконалення такої систем освіти наполегливо вимагає широкого впровадження рейтингових показників якості навчання, з метою заохочення до навчальної діяльності студентів, стимулювання їх до самостійної праці, підвищення мотивації та активізації індивідуальних здібностей студентів тощо.

Аналіз останніх досліджень засвідчує неабиякий інтерес вітчизняних науковців до проблеми пошуку нових критеріїв, механізмів і методів оцінювання якості навчання. У контексті

основних положень Болонського процесу в останні роки з’явилися праці, в яких висвітлюється: моніторинг якості освіти (П. Дмитренко [6], О. Локшина [16], О. Ляшенко [18]); розробка сучасних інноваційних технологій, які включені в систему оцінювання знань студентів (В. Мадзігон [14], В. Бочарнікова [1], П. Сікорський [22], О. Спірін [24]); теоретичні підходи до оцінювання знань студентів, їх розробка і вдосконалення (І. Булах [2], В. Кремень [12], І. Мороз [17], Є. Перовський [19]).

Серед них найновіші дисертаційні дослідження: в галузі медичної освіти – Л. Джулай [5], з циклу природничих наук – Л. Романишина [21] та дослідження процесу оцінювання знань студентів США – І. Зварич [8], оцінювання як фактор підвищення якості освіти – М. Дубцова [7].

На жаль, дослідження, які б були присвячені розробці системи оцінювання навчальних досягнень з креслення майбутніх вчителів трудового навчання практично відсутні.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З КРЕСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Мета статті – окреслити суттєві проблеми процесу оцінювання навчальних досягнень студентів сьогодення та пострадянського періоду, дати визначення таким поняттям як “оцінювання”, “оцінка”, а також охарактеризувати деякі особливості системи оцінювання навчальних досягнень з креслення майбутніх вчителів трудового навчання.

Виклад основного матеріалу. В зв’язку з переходом до нових форм суспільних відносин в Україні проблема підвищення якості освіти в вищих навчальних закладах набуває особливої актуальності. Положення Болонської декларації, нові суспільні замовлення, сучасні потреби студентів залишаються нереалізованими, якщо в навчальному процесі студент не набуває позиції суб’єкта навчання. На нашу думку, одна з таких умов є створення методичної системи оцінювання навчальних досягнень.

Детальне вивчення проблеми оцінювання навчальних досягнень студентів переконує у важливості глибокого осмислення та творчого опанування новітніх освітніх технологій. Цей процес глибинний та тривалий в часі. Ми погоджуємося з думкою І. Мороза [17], що між освітніми системами (традиційною та системою розвинутих країн світу) існують серйозні суперечності, майже крайності, вирішення яких розпочато з запровадженням Болонської системи в Україні. П. Сікорський [22, 195] вказує на те, що розвиток освітньої системи матиме успіх за умови інтеграції найсуттєвіших складових різних систем.

В умовах реформування системи вищої освіти важливо усвідомити необхідність зміни освітньої парадигми, в основу якої покладено “компетентісну” модель спеціаліста. Освітня модель, яка була націлена на засвоєння студентами деякого об’єму інформації у вигляді теоретичних концепцій і практичних методик втрачає свою актуальність. Сучасний ринок праці все в більшій мірі висуває вимоги не до конкретних знань, а до компетенцій працівників. Загальна структура та класифікація компетенцій розгалужена і має предметну специфіку.

Вдосконалення вищої освіти вимагає суттєвих змін кожної складової процесу навчання, зокрема системи оцінювання навчальних досягнень студентів, як основного компоненту системи моніторингу якості освіти.

Під терміном моніторинг, ми спираємося на визначення П. Дмитренка [6, 5] і розуміємо “...постійний, систематичний збір дослідницькими методами (спостереження, експеримент, аналіз, синтез і контроль) інформації

про навчально-виховний процес з метою визначення і реалізації оптимальних шляхів підвищення якості освіти”.

Механізмом забезпечення високоякісної вищої освіти є моніторинг якості освіти, головним складником якого є оцінювання навчальних досягнень студентів. Моніторинг передбачає постійне відстеження будь-якого процесу, тобто в освітній сфері надає змогу оцінити і порівняти навчальні досягнення студента за певний період. В процесі моніторингу виявляються тенденції в розвитку системи освіти, які співвідносяться у часі. Інакше кажучи, проводиться виявлення і оцінювання певних педагогічних дій і їх результатів. При цьому обов’язково має місце зворотній зв’язок, який забезпечує відповідність фактичних результатів діяльності педагогічної системи її кінцевим цілям.

Звичайно, в освітній практиці вирішення зазначених проблем реалізується не лінійно, а паралельно-послідовно. Так, наприклад, в НПУ імені М.П. Драгоманова за розпорядженням ректора, академіка В.П. Андрущенка в 2005 році створено Науково-методичний центр моніторингу якості освіти якості. Основними завданнями Центру є організація та методичне управління всіма процесами, в т.ч. науковими дослідженнями, пов’язаними з моніторингом якості освіти. Практика показує, що значним кроком у напрямку до підвищення якості освіти, глибокої гуманізації та демократизації парадигми традиційної педагогічної системи вищої освіти.

В своїй статті хотіли би звернути увагу на ряд суттєвих недоліків системи оцінювання навчальних досягнень студентів. По-перше, це суб’єктивність, що виражається у виявленні або надмірної вимогливості, або лібералізму в процесі оцінювання. Справедливою оцінка буде лиш тоді, коли вона стане персоналізованою, гнучкою, коли вона зможе стати модифікованою у відповідності з ситуацією і зможе забезпечити узгодженість викладача і студента. Разом з тим оцінки успішності ні в якому разі не повинні залежати від тих чи інших особливостей поведінки студентів або особистих непорозумін з викладачами. Як свідчить педагогічний досвід студент має власну оцінку своїх навчальних досягнень і якщо вона збігається з оцінкою викладача, то тоді він вважає її справедливою. Тобто, процес оцінювання навчальних досягнень студентів має дві сторони – викладач і студент, і оцінка, як результат, залежить від обох.

Дослідниця даної проблеми В. Бочарнікова [1] зазначає, що об’єктивність оцінки залежить від зусиль, які студент затратив на засвоєння

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З КРЕСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

матеріалу. Але це може бути враховано як один із важливих аспектів індивідуального підходу до оцінювання навчальних досягнень студентів.

Завдання процесу оцінювання є підвищення рівня навчальних досягнень студентів. Лише тоді, коли викладач сам добре знає – що і як він хоче досягти, він зможе сформулювати ясні критерії оцінки і забезпечити її очевидність і прозорість. А на сьогоднішній день, як свідчить передовий педагогічний досвід, відсутні загальні критерії оцінювання, стандартизовані вимірювання і єдині шкали, що є наступною проблемою системи оцінювання навчальних досягнень студентів.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів займає надзвичайно важливе місце в розвитку системи вищої освіти, бо саме вона є найбільш очевидним інтегруючим фактором навчального простору, головним засобом діагностики проблем навчання та здійснення зворотного зв'язку між цілями навчання і її результатами. При цьому під поняттям “система оцінювання” часто розуміють шкалу, яка використовується при виставленні оцінок, але загалом це механізм здійснення контролюю-діагностичного зв'язку між викладачем і студентом, між вчителем та учнем з приводу успішності навчального процесу.

В словнику української мови під ред. І. Білодіда [23, 829] і в тлумачному словнику української мови А. Івченко [10, 307] знаходимо дещо інше тлумачення поняття “оцінювання” – “визначати якості, цінність, достоїнства і т. ін. кого-, чого-небудь”.

За визначенням В. Полонського [20, 23] оцінювання знань – це систематичний процес, який складається з визначення ступеня відповідності вже наявних знань, умінь і навиків попередньо запланованим.

Великий тлумачний словник сучасної української мови за редакцією В.Т. Бусела [3, 693] дає таке формулювання: “оцінювання – це визначення якості, цінності і т. ін. кого-небудь, чого-небудь; складання уявлення, визначення суті, характеру, значення, ролі і т. ін. чогось”.

В деяких словниках знаходимо трактування лише шкільної оцінки “оцінка шкільна – визначення й вираження в умовних знаках-балах, а також в оцінювальних судженнях учителя ступеня засвоєння учнями знань, умінь і навиків відповідно до вимог шкільних програм, рівня старанності і стану дисципліни” [4, 245].

В економіці під оцінкою розуміють “кількісне або якісне визначення фахівцями стану розглянутого процесу або можливих наслідків прийнятих рішень” [11, 216].

В сучасній науково-педагогічній літературі знаходимо такі визначення: “Оцінювання – це процес систематичного збирання та інтерпретація свідчень, що веде до встановлювання цінності одержаних результатів” [13, 18].

В зарубіжній, зокрема американській, літературі розрізняють кількісну і якісну сторону оцінки (в англійській мові навіть використовують для цього два терміни – *assessment* і *evaluation*). Г. Міненков [15] характеризує кількісну оцінку (*assessment*) як сукупність даних (балів, відміток) для винесення певного судження про навчальні досягнення студентів в межах програми. А якісну оцінку автор визначає як судження про змістову суть різноманітним чином зібраної інформації з орієнтацією на даного конкретного студента, на основі аналізу якого приймається індивідуальне рішення про якість і характер його подальшої роботи.

За визначенням Джона Вілмута, оцінювання як загальна категорія “*evaluation*” це систематичний процес, який використовує дані діагностування студентів і потребує їх обробки, включає винесення рішень, встановлює цінність, використовує критерії судження і зумовлює приймання рішень: вдосконалювання, відбору, сертифікації та звітування [8].

Підтримуємо думку І. Булах [2, 11], що оцінювання (*assessment*) – це процес обробки (систематизація, аналізування, узагальнення тощо) чисельних показників, які виміряні до певних правил. Підкреслюючи, що вимірювання – це процес присвоєння числового значення певній властивості особи, відповідно до її кількісного прояву із застосуванням чітко виражених правил вимірювання. Оцінювання (*evaluation*) – це процес формування висновків, керуючись порівнянням кількісних показників, отриманих з різноманітних джерел, при наявності стандартів і спрямоване на вдосконалення програм навчання.

Г. Міненков [15, 130] приводить цікаве розмежування оцінки на сумативну (сукупну) і формативну (утворюючу). В першому випадку – це узагальнення (сума) результатів досягнень студентів з окремих розділів програми по закінченню курсу, а в другому – це рівень навчальних досягнень студентів та їх здатність виконувати конкретне навчальне завдання, а також визначення нового наступного рівня навчальних досягнень, до якого необхідно спрямовувати студента.

Отже, оцінка (оцінювання) – це перш за все процес різнобічного аналізу якості виконання студентами навчальних завдань. Точніше, сукупність систематичних замірів рівня

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З КРЕСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

навчальних досягнень студентів в процесі виконання програми, конкретних навчальних процедур та індивідуального виявлення відповідних результатів.

Важливою умовою підвищення ефективності навчально-виховного процесу є систематичне використання педагогом об'єктивної інформації про перебіг та результати оцінювальної діяльності. Розглядаючи педагогічну оцінку як невід'ємний та багатоаспектний компонент навчально-виховного процесу, дослідники звертають увагу на складність її використання в умовах сучасної вузівської практики. Пронизуючи всі етапи навчально-виховного процесу, оцінювання впливає як на діяльність студентів, так і на діяльність викладача. Виступаючи головним показником освітніх результатів студента, оцінка впливає на його самооцінку, що накладає безпосередній відбиток на формування особистості загалом і на фахову компетентність майбутнього вчителя. У діяльності викладача оцінка виступає завершальним етапом контролю за результатами освіти. Водночас вона спонукає викладача постійно аналізувати якість знань та вмінь студентів, визначає ефективність процесу навчання і виховання, коригує методику викладання, форми та засоби.

В зв'язку з диференціацією, інтеграцією змісту вищої освіти в контексті Болонського процесу система оцінювання навчальних досягнень студентів потребує переосмислення свого змісту. Тобто необхідно, щоб оцінювання навчальних досягнень студентів стало процесом різнобічного аналізу якості виконання ними навчальних завдань. Мова йде про сукупність систематичних замірів рівня досягнень студентів в процесі виконання ними навчальної програми, конкретних навчальних процедур та індивідуального уявлення про відповідні результати. Безумовно, перехід до нових форм оцінювання – процес складний, розрахований на перспективу. Пов'язана з ним переорієнтація на нові освітні цінності – це перебудова стійких уявлень і необхідність отримання нового досвіду. Отже, традиційний сесійно-екзаменаційний контроль навчальних досягнень студентів якщо і стимулює їх академічну активність, то він ні в якій мірі не вирішує проблем забезпечення якості підготовки спеціалістів у відповідності з критеріями професіоналізму і конкурентоспроможності, які об'єктивно висуває ділове середовище сучасного суспільства знань [9, 13].

Практичний досвід показує, що досконалих систем оцінювання немає, адже кожна із тих, що застосовується на сьогодні, має свої плюси та

мінуси, недоліки та переваги над іншими. Наше завдання виділити ту систему оцінювання навчальних досягнень з-поміж інших, яка б мала найбільшу кількість переваг і відповідала канонам Болонської угоди. Відомим є той факт, що рейтингова система оцінювання навчальних досягнень студента сприяє гуманізації навчального процесу, а саме: усуває упереджений підхід з боку викладача; стимулює мотивацію студента до навчально-пізнавальної діяльності; сприяє індивідуалізації навчання та диферційованому підходу до студентів; усуває проблему відвідувань занять; звільнює студентів час для самостійної творчої діяльності. Подібну ситуацію спостерігаємо і в системі оцінювання навчальних досягнень з креслення майбутніх вчителів трудового навчання.

Креслення – це основоположна навчальна дисципліна будь-якої інженерно-конструкторської освіти, мова технічного спілкування. Занепад, який переживає креслення в середній шкільній освіті, маємо надію, тимчасовий, оскільки жодна з дисциплін у порівнянні з кресленням не сприяє розвитку просторового мислення, уміння уявляти просторові форми предметів за їх зображенням (проекційним, аксонометричним тощо), уміння відтворювати проєктовані форми на кресленнях і т. ін.

Креслення в умовах сучасної освіти є головним підґрунтям для викладу нового матеріалу з багатьох навчальних предметів. Курс креслення належить до тих складних предметів, які потрібно засвоїти за допомогою практичного виконання розрахунково-графічних робіт, графічних вправ і завдань. Креслення – це одна з тих дисциплін, яка потребує особливого підходу до її вивчення. Окрім знань основних правил, властивостей, понять, необхідно наявність просторової уяви та просторового мислення, які в свою чергу не можливо вивчити, запам'ятати – їх необхідно розвивати. Специфіка даного курсу диктує свої особливі вимоги в процесі оцінювання навчальних досягнень з креслення майбутніх вчителів трудового навчання.

Загалом процес оцінювання навчальних досягнень з креслення охоплює в сукупності графічне виконання, знання правил креслення і стандартів ЕСКД, проєкційні вміння і геометричне мислення тощо. Це непросте завдання, розв'язок якого при відсутності чітких критеріїв оцінювання супроводжується здебільшого суб'єктивним підходом викладача. Графічна робота трудомістка, вимагає значних і тривалих зусиль. Не завжди якість виконання графічної роботи свідчить про старанність студента.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З КРЕСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Специфіка системи оцінювання навчальних досягнень з креслення студентів полягає в тому, що оцінюється не лише теоретичні знання, а й практичні уміння та навички. Всі графічні роботи в різні періоди навчального процесу підлягають перевірці і відповідно оцінюються. Але існують деякі специфічні нюанси: незважаючи на наявність чітко визначених державних стандартів на кресленні, в процесі оцінювання навчальних досягнень студентів необхідно застосовувати диференційований підхід (не до кожного креслення застосовують повний перелік положень ГОСТа). Інший підхід вимагає процес оцінювання графічних вправ тренувального та контрольного характеру. Тобто, постає потреба в створенні такої методичної системи оцінювання навчальних досягнень з креслення, яка б містила широку палітру критеріїв та рівнів, які б враховували специфічні особливості виконання графічних робіт.

Висновки. Таким чином, ми з'ясували, що система оцінювання навчальних досягнень студентів, як структурний компонент у системі професійної підготовки фахівця, має свою специфіку і особливості і можлива за умови відтворення наперед розробленої та чітко спроектованої технології, яка б мала єдині критерії та норми оцінювання навчальних досягнень студентів в межах одного курсу, зокрема курсу "Креслення".

1. Бочарнікова В.М. Стимулююча функція контролю знань, умінь і навичок студентів вищої школи.: Дис ... к. пед. наук.: 13.00.01 – Черкаси, 1999. – 199 с.

2. Булах І. Поняття та категорії педагогічної діагностики // Частина І. Теорія: Навчально-методичні та інформаційно-довідникові матеріали для педагогічних працівників / За заг. ред. Ірини Булах. – К.: Майстер клас, 2005. – С. 11 – 18.

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови/ Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. – Ірпінь : ВТФ „Перун”, 2003. – 1440 с.

4. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – Київ: Либідь, 1997. – 376 с.

5. Джулай Л.І. Система контролю знань і вмінь з клінічних дисциплін студентів медичного коледжу.: Автореф. дис ... к. пед. наук.: 13.00.04 / Вінницький держ. пед. ун-т ім. М.Коцюбинського – Вінниця, 2005. – 20 с.

6. Дмитренко П.В. Моніторинг і управління якістю освіти у педагогічних університетах// Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №5. Педагогічні науки: реалії та

перспективи. – Випуск 7: збірник наукових праць/ За ред. П.В. Дмитренка, В.Д. Сиротюка. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – 203 с.

7. Дубцова М.М. Организационно-педагогические основы оценивания учебных достижений студентов как фактор повышения качества обучения в вузе: Дис...канд.пед.наук: 13.00.08. – Чита, 2007. – 178 с.

8. Зварич І.М. Педагогічні засади оцінювання знань студентів у вищих навчальних закладах США: Дис...канд. пед. наук: 13.00.04 / Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – 257 с.

9. Звонников В.И. Инновационные методы оценки учебных достижений студентов // Высшее образование сегодня. – 2006. – №5. – С. 12 – 17.

10. Івченко А.О. Тлумачний словник української мови/ Худож. – оформлювач С.А. П'яткова. – Харків: Фоліо, 2004. – 540 с. – (Б-ка державної мови).

11. Коломойцев В.Е. Універсальний словник економічних термінів: інвестування, конкуренція, менеджмент, маркетинг, підприємництво: Навч. посібник. – К.: "Молодь". – 383 с.

12. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. – К.: Грамота, 2005. – 448 с. – Бібліогр. С. 431 – 444.

13. Лисак Г.О. Сутність процесу оцінювання у структурі професійної діяльності викладача // Удосконалення змісту й технологій оцінювання якості підготовки майбутніх фахівців відповідно до вимог Європейської асоціації якості освіти: Матеріали регіонального науково-практичного семінару/ за ред. Г.В. Теращука. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2007. – С. 18 – 21.

14. Мадзигон В.Н. Продуктивная педагогика. политехнические основы соединения обучения с производительным трудом: Монография. – К.: "Вересень", 2004 с. – Бібліогр. С. 303 – 320.

15. Миненков Г.Я. Трансформация университета и учебный процесс: Методическое пособие для преподавателей / Г.Я. Миненков. – Мн.: ЕГУ, 2004. – 164 с.

16. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи: Посібник / За заг. ред. О.І. Локиної. – К.: "К.І.С.", 2004. – 128 с.

17. Мороз І.В. Педагогічні умови

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія: – К.: ТОВ “Освіта України”, Коо, 2005. – 278 с.

18. Ляшенко О.І. Якість освіти як основа функціонування й розвитку сучасних систем освіти // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1 (46). – С. 5 – 12.

19. Перовский Е.И. Устная проверка знаний учащихся. – М.: Академия педагогических наук РСФСР, 1955. – 206 с.

20. Полонський В.М. Оценки знаний школьников. – М.: “Знание”, 1981. – 96 с. – (Новое в жизни, науке, технике. Сер. “Педагогика и психология” №4).

21. Романишина Л.М. Система поэтапного контролю навчальної діяльності студентів

педагогічних університетів за модульно-рейтинговою технологією навчання з дисциплін природничого циклу: Автореф. дис. ... доктора пед. н: 13.00.04. / Ін-т пед. і психол. проф. освіти АПН України. – К., 1998. – 39 с.

22. Сікорський П.І. Положення про модульно-рейтингову систему навчання у вищих навчальних закладах. – Л., 2001. – 9 с.

23. Словник української мови / Під ред. акад. І.К. Білодіда, Т.5. – К.: “Наукова думка”. – 1974 р. – 840 с.

24. Спірін О.М. Понятійний апарат кредитно-модульної системи навчання//Вісник Житомирського пед. ун-ту. – 2004. – №15. – С. 83 – 86.

Стаття надійшла до редакції 26.06.2009

УДК 371.14:373.3

**Віталія Примакова, аспірант Південноукраїнського регіонального інституту
післядипломної освіти педагогічних кадрів,
м. Херсон**

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розглядаються особливості підготовки учителів початкових класів у системі післядипломної освіти до організації інтегрованого навчання; охарактеризовано цей процес у початковій школі як засіб формування наукової картини світу учнів.

Ключові слова: інтегроване навчання, вчителі, початкові класи, кваліфікація.

Постановка проблеми. Постійний розвиток наукової думки, глобальні економічні перетворення в країні, наукові відкриття спричинили появу великого обсягу інформації, необхідної для засвоєння, систематизації, узагальнення та застосування її людиною у процесі життєдіяльності. Система освіти покликана сьогодні виховувати і формувати людину майбутнього – мобільну, здатну до самоосвіти, адаптації та самореалізації у світі, що постійно змінюється. У зв'язку з цим, одним із пріоритетних завдань сучасної освіти є формування у підростаючого покоління сучасного світогляду. Його суттєвим компонентом є наукова картина світу, що створюється в результаті сприйняття особистістю навколишньої дійсності. Пізнання оточуючого світу, закономірностей його розвитку починається з дитинства, у результаті чого у кожної дитини формуються певні світоглядні уявлення. Тому школа, як осередок

здобуття дитиною певних наукових знань, повинна сприяти їх перетворенню в цілісну картину світу. Відтак, педагогіка знаходиться сьогодні у пошуку шляхів розв'язання цієї нагальної проблеми. Щоб сприяти формуванню наукової картини світу молодшого школяра, педагог, на наш погляд, має організувати навчально-виховний процес із застосуванням інтеграції навчальних дисциплін у початковій школі. Засобами інтегрованого навчання учитель створює умови для активізації розумової діяльності учнів, розвитку в ході виконання спеціальних вправ і завдань їх пізнавальних процесів та формування цілісних уявлень про оточуюче середовище молодших школярів та їх наукової картини світу. Проте, до такої діяльності педагог повинен бути підготовленим. Певні ускладнення виникають сьогодні з питань підготовки вчителів до організації інтеграційної діяльності учнів початкових класів у навчально-виховному процесі.